

KNJIŽNE OCENE IN POROČILA

PREKMURSKA VODNA IMENA V KNJIGI FRANCETA BEZLAJA SLOVENSKA VODNA IMENA

Bezlajevo delo *Slovenska vodna imena* je zajelo hidronimijo celotnega slovenskega etničnega ozemlja. Toda ob tako ogromnem delu ni nič čudnega, ako se na nekem ozemlju kažejo vrzeli. Bolj kot za ostalo slovensko področje se čuti za Prekmurje nedostatek v tem, da ni na razpolago sistematične zbirke gradiva, ki bi avtorju olajšala delo in mu omogočila uspešno rešiti zastavljene probleme. Tako je v *Bezlajevem* delu opuščeni več vodnih imen v Prekmurju.

V naslednjem bom skušal podati za prekmursko področje nekaj novega gradiva kot prispevek za izpopolnitev *Bezlajevega* dela. Pri tem nameravam navesti tudi vodna imena, ki jih v *Bezlajevem* delu ni. Saj sodi v tako delo vsako vodno ime, ker je avtor nameraval, kakor sam pravi, upoštevati vse, kar se je dalo zbrati in uporabiti, ne glede na velikost vodnega toka.

Pred sistematično obdelavo prekmurskih vodnih imen pa je potrebno izločiti imena: *Cepesen*, *Cumluspotoc*, *Chuespotoc*, *Recdenic* in *Tople*, ki jih po Kosovem *Gradivu* V 200 postavlja *Bezljaj* v Prekmurje. — Ta imena navaja listina ogrskega kralja Andreja II., s katero daruje kralj bratom božjega groba neobljudeno zemljo *Frigidus Fons* in *Medias maiele*. Vendar sodijo navedena krajevna in vodna imena na Slovaško. Kot slovaška jih obravnava *Smilauer*, *Vodopis starého Slovenska*, str. 233 in 418.

Iz madžarske svetne in cerkvene zgodovine je znano, da so leta 1212 prejeli bratje božjega groba zemljišče *Fons Frigidus* v slovaškem kraju *Komloš* (madž. *Szent keresztkomlós*, *Komlósskeresztes*) ob rečici *Topol*, severovzhodno od mesta *Prešova* (madž. *Eperjes*), severno od Košic. — Noben madžarski znanstvenik, ki se ukvarja s to listino, je ne lokalizira v Prekmurje.

Kovačič, ČZN 1926, je listino pomotoma uvrstil med slovenske zgodovinske vire ter kraje, o katerih razpravlja listina, lokaliziral na področje Cankove v Prekmurju. Opirajoč se na *Kovačiča*, je bila listina sprejeta v V. zv. *Kosovega* *Gradiva*. — O pravilnosti lokalizacije pozneje nobeden slovenskih znanstvenikov ni razpravljal. Pač pa je bilo, zanašajoč se na pravilnost lokalizacije, napisanih več razprav in podanih trditev, ki temelje na zmoti, češ da je madžarski kralj Andrej II. podaril bratom božjega groba zemljišče na Cankovi v Prekmurju. — Tudi zgodovinsko stanje izključuje, da bi se bil leta 1212 naselil na Cankovi viteški red, ker so področje in kraji ob Kučnici bili kolonizirani šele v 14. stoletju. Pogled na kolonizacijsko stanje v območju Cankove v 13. in 14. stoletju to izpričuje, o čemer pa nameravam razpravljati drugod.

V pošteev pa bi prišla imena:

Babinščica, potoček vzhodno od Brezovice in Male Polane; prim. *Babiščica* kanal (karta Donja Lendava 3-c). V Brezovici je ledinsko ime *Babinščica* (Kalendar S. J., 1919, 53). Najbolj verjetno je, da je iz sosednje ledine ime preneseno na potok. *Bezljaj* imena ne omenja.

Bagonica, *Bukovniški potok*, izvira severno od Bukovnice in teče skozi Dobrovnik. — 1239: *Dobronuc* (M. Kos, Gradivo V, št. 905; Ortway, Vizr. I, 275 in 276); 1894: *Bagonica* (karta Alsólendva und Lenti — 5357); *Bakonica* (karta Murska Sobota 4-b); *Bukovnica* (karta Donja Lendava 3-a).

Leta 1239 je potok imenovan po kraju Dobrovnik. Oblika *Dobronuc* < *Dobronnik*; slov. skupina -ov- preide v madžarščini v -ó- (prim. Miklošič, ONappell, str. 220). Obrazilo -nik se zaradi vokalne harmonije v madžarščini prilagodi ostalim nizkim vokalom in se spremeni v: -nok, -nuk ali -nak. — Historični zapisi toponima: 1334: *Dabronuk* (Zala Okl. I, 279); 1403: *Dobronok* (Csánki III, 19).

Oblika *Bagonica* je popačena — morda naslonjena na madž. *Bagonyo* za sosednjo *Bogojino* — in izhaja iz *Bakonica*, in to < *Bukovnica* > *Bakonica* > *Bagonica*. Kraj *Bukovnica* se je prvotno imenoval *Bukovnik*. V srednjem veku so ločili Dolnji in Gornji Bukovnik: *Alsobakonok*, *Felseubakonok* (1381), *possessio utraque Bakonuk* (1405; Csánki, III, 32). — Vodno ime *Bukovnica* (*Bagonica*) je novejše. *Bezljajeva* razlaga iz **bogovnica* je po vsem tem zgrešena.

Bezjak, pritok Bodonskega potoka, ki priteka iz Kovačevca in Poznanovca (karta Murska Sobota 2-c). *Bezljaj* (n. d., 59) ga pomotoma lokalizira na levo stran Mure.

Bezljaj meni, da izhaja ime od stanovniškega vzdeyka *Bezjak*, ki se na slovenskem in sosednjem hrvaškem ozemlju rabi za Kajkavce. Toda tega priimka v Prekmurju ni in tudi kot vzdevek ni znano. — Pri razlagi je verjetneje misliti na osnovo: *bəz*, *bəzà* »sambucus« (der Holunder). V tem primeru pomeni ime potok, ki teče ob ali v *bezju* (bezeg). Ledinsko ime iz osnove *bəz*, namreč *Zabezje*, je znano v bližini Pužavca. (Južno od Strukovca se Ledava razdeli v dva rokava. Imena vmesnih njiv: *Zaloke*, *v-Lesaj* in *Zabezje*.)

Bodonski potok, levi pritok Ledave. Po združitvi treh izvirov *Spunike*, *Bezjaka* in *Skajine* se potok imenuje po kraju Bodonci — *Bodonski potok*, madž. *Bodó patak*. Vodno ime izvira iz krajevnega. Historični zapisi toponima: 1365: *Bodonyneh*, 1366: *Badonyneh* (Csánki, II, 737).

Kraj. ime < os. imena *Bodin* (*Bodon*) od osnove *bud-* (vigilare), prim. Miklošič, PN, št. 21. — Ni izključeno, da se je os. ime glasilo: *Budon* (*Bodon*), s pripono -on, kot pri kraj. imenu *Bratonci* (< *Braton*). 1389: *Brathonyeh*, 1524: *Brathonyecz* (Csánki, III, 39). Sicer bi bilo namreč pričakovati, da bodo najstarejše oblike podane s pripono -in, kot pri kraj. imenu *Budinci*: 1387: *Budynch* (Csánki, II, 737). — Glede izvora kraj. imena *Tihany* (ob Blatnem jezeru; 1055: *Tichon*, prim. PRT, X, 487) trdi *Melich*, da je zahodnoslovanskega porekla, ker je pripona -on v rabi le pri zahodnih Slovanih, medtem ko pri južnih Slovanih takih tvorb ni (*Melich*, H. M., 399). Temu nasprotuje med drugim primer *Bratonci* (< *Braton*), morda tudi *Bodonci*.

Na panonskem področju je najti os. ime *Bodin*. Tako se v kraju Árpás ob Rabi in Marcalu, v bližini Mórchida, leta 1086 omenjajo med podložniki benediktinske opatije v Bakonybélú tudi naslednji: *Bodin* (faber), *Gedesa*, *Bodin* (dolatores) (PRT, VIII, 270; *Melich*, Szlav. j. szav. I/2, 105).

Madž. kraj. imena *Bodony* izvaja *Melich* iz slovanskega os. imena *Budin* > *Budun* > *Bodun* > *Bodon* (*Melich*, H. M., 196). — 1331: terra ecclesie Zagrabiensis *Budun* vocata (Csánki, II, 594).

Borosnok (madž. *Borosnok*), potoček severno od Dolge vasi (karta Donja Lendava 3-c). Na istem ozemlju se omenja leta 1698 ledinsko ime: *in loco Brosznak* (Vis. can. 1698 župnije D. Lendave). — Obrazilo -nok govori za slovenski izvor imena. Ime je možno izvajati < *bres(t)nik* ali *brusnik*, prim. hidro-

nima *Brusnica*, *Brusnik*, *Brusni* potok. Sicer pa je razlaga sporna. Bezljaj imena ne navaja.

Bukovnjek, pritok Velike Krke severozahodno od Neradnovce. — *Bukovnjak* (karta Murska Sobota 2-c). — Bezljaj imena ne navaja. Etimološko iz *búkeo* »*fagus silvatica*«.

Csernamlak, mlaka v območju Martjanec. Historični zapis 1698: *lacuna quadam vulgo Csernamlak* (Vis. can. 1698, 735). — Apelativ »*mlaka*« je na prekmurškem področju, v okolici Kapce, zabeležen leta 1291 v vodnem imenu »*Zabemalaka*« (Kovačič, Gradivo za prekm. zgodovino. ČZN, 1926, 4) < *Zabja* mlaka.

Csibés (Čibiš), pritok Kobiljanskega potoka, južno od Kobilja. Bezljaj ga ne omenja. — *Čibiš* (karta Donja Lendava 3-a). Vodno ime je izvedeno iz madž. osnove *csibe*, pišče. Prim. s slovenskimi vodnimi in krajevnimi imeni *Kokošnjak*, *Kokošnje* (Bezljaj, n. d., 270).

Cürek (Cürek), izvir Velemerskega potoka. Bezljaj ga ne navaja. — 1208: *ad aquam Welmer* (M. Kos, Gr. V, št. 900), v 19. stoletju. *Zurek*, *Cürek*, madž. tudi: *Züric-patak*. — Drugi primer: *Cürek*, potoček med Odranci in Melinci. Na istem področju ledinsko ime: *v Cürki*, *Cirk*.

Črnc: a) pritok Ledave, ki teče skozi Gornje Črnce. Historični zapis: 1366: *villa seu possessio Korlatfalua iuxta riv. Chernech* (Csánki, II, 767). — Iz razporeda krajev v listini iz leta 1366 (Csánki, II, 717) je jasno, da ustreza krajevno ime *Korlatfalua* današnjim Gornjim Črncem. *Korlatfalua* iz *Konradfalva* (Konradova vas). O tem pričajo primeri: v bližini Körmenda je bil drug kraj *Korlatfalua*, katerega historični zapisi so: 1313: *terra Corardi*; 1354: *poss. Korlathfolva*; 1424: *Konradfalva* (Csánki, II, 767; Zala Okl. I, 557; II, 347). V škofiji Eger se v letih 1352—1357 omenja župnija *Corardi*, *Conradi villa*, katerega madž. ime je *Korlát* (Ortvay, Geogr. eccl. I, 162). — O imenih *Korlát* < *Konrad* razpravlja Melich, Szláv. j. szav. I/2, 181. — Kraj. ime Gornji Črneci ni prvotno ime naselbine. Pač pa sedanje kraj. ime izvira od vodnega imena *Črnc*.

b) *Črnc*, pritok Ledave, teče skozi kraje Beltinci—Črensovci—Velika Polana. Vanj se izliva *Dobel* (prim. karta Murska Sobota 4-d). — Enakega izvora je vodno ime *Csörnöcpatak*, zgornji tok reke Hepernyő, desni pritok Rabe. Izvira v bližini vasi Ivánc in Felsőmarác. Omenja se leta 1244: *Cernech* (Cod. dipl. patr. VI, 43; Ortvay, Vizr. I, 185; Kniezsa, Ung. Völkerschaften, 91).

c) *Črni potok*, pritok Črnca. Teče skozi Nedelico in se severno od Kapce združi s Črncem. Zaradi novejšje kanalizacije se srednji tok dandanes imenuje *Kopanje kanal*. Spodnji tok Črnega potoka se imenuje tudi *Fekete ér*, kar je madžarski prevod. — V Veliki Polani je najti ledinsko ime »*Na Černom*« (Kalendar S. J. 1919, 53). Izmed navedenih imen omenja Bezljaj le primer pod Črnc a).

Dobel, pritok Črnca. Bezljaj ga omenja z napačnim historičnim zapisom iz leta 1212... in fluvium *Tople* (n. d., 154), ki sodi na Slovaško. Na *Dobel* se naša zapis 1698... *penes fluvioolum Dobell* (Vis. can. 1698, 744).

Dobonuch (1236; prim. Fr. Kos, Gr. V, 904), vodno ime v območju Ledave, v bližini Dolnje Lendave. Določnejša lokalizacija negotova. Bezljaj ime *Dobonuch* istoveti z imenom *Dobronuc* (n. d., 142). Enako tudi Ortvay (Vizr. I, 275). Vendar *Dobonuch* ni identičen z imenom *Dobronuc* (prim. Bagonica). *Dobonuch* (izg. *Dobonuk*) < **Dobovnik* od osnove *dobъ*, prim. Miklošič, ONappell, št. 75.

D'ilinjek, jezero z odtokom v Muro, pri marofu Grede, v bližini Hotize, madž. *Zsilinyec patak*. Ime je izvedeno najbolj verjetno od osnove *jelen*. V tem primeru je *D'ilinjek* < *Jelinjek* < *Jelenjek*. V Prekmurju so znana ledinska imena *Jelenšček* (Jelenščak) pri Rakičanu in Tešanovcih. Pri razlagi z osnovo

jelen je težava v tem, ker dolnji govor v splošnem ne pozna palatalizacije, ki pa bi mogla nastati tudi pod madžarskim vplivom. Gredam in D'ilinjeku sosednja pristava je v ljudski izgovorjavi znana kot *Jula* in *D'ula*. Kljub temu razlaga z »Jelinjek« ni dovolj prepričljiva.

Pri iskanju in določevanju jarka, prekopa, ki veže vodo *Libojo* in *Muro* (fossa, que est inter aquam Lyboam et Muram), o kateri govori listina iz l. 1232 (Ortvay, Vizr. I, 318; M. Kos, Gr. V, št. 903), je treba upoštevati prav *D'ilinjek*, ki je med potokom *Libovjem* in reko *Muro*. Na področju potočka Libovje je ledinsko ime *Libovije*. Iz navedenih podatkov sledi, da je potok Libovje lokaliziran. Bezljaj (n. d., 342) ga ima namreč za nelokaliziranega.

Grajka, pritok Rabe, teče skozi Sakolovce v Porabju. Bezljaj ga omenja in izvaja od osnove *grād*, urbs, castellum (n. d., 194). Madžarsko poimenovanje *Szakony patak* je izvedeno iz toponima *Szakonyfalva*, slov. Sakalovci (Sakaloufci). Zapisi toponima: 1350: *Zakonfolua*, *Zakulfolua*; 1552: *Zakonfalva* (Kálász, 135). — V prekmurskem narečju ime *grajka* pomeni *ograj*, *ograda*, meja, granica, »terminus« (prim. Fliszár J., Vend-magyar szótár. Budapest 1943, 32). Ob potoku *Grajki* sta se v srednjem veku stikali zemljišči *Dobra* in monoštersko cistercijansko zemljiško posestvo (Csánki, II, 713, 851), tako da so naselja Ritkarovci, Gornji in Dolnji Senik pripadali k zemljiškemu gospostvu v Dobri, medtem ko so vasi Verice, Stevanovci, Sakalovci in Slovenska ves ob Rabi bile last samostana v Monoštru.

Gruba, pritok Ledave, in sicer gornji tok Brezoviškega potoka. Bezljaj imena ne navaja. — Iz solidnega dialektičnega zapisa bi mogli razbrati, ali ni *Gruba* popačeno ime od osnove *graba*, *jarek*. Manj verjetna je razlaga z nemško osnovo *die Grube*.

Osnova *'graba'* se često javlja v ledinskih imenih v Prekmurju, na primer: 1698: *Cserügövi grabaij*; 1756: *V grabaj* (kasneje tudi: *v grabi pri Pintavi*). Ob Rabi, v kraju Rábakecöl, je l. 1264 zabeleženo ime *vallis Graba* (Kubinyi F., Monumenta Hungariae historica, I, 47—49, Pest 1867).

Gula viz, pritok Bukovniškega potoka pri Dolgi vasi. — Vodno ime od kraj. imena *Gula állás*, ki se pozneje imenuje tudi *Gyula major* (Schem. 1914, 110), pristava severno od Dolnje Lendave (na Madžarskem). Krajevno in vodno ime moremo izvajati od madž. apelativa *gulya*, čreda, die Herde; *Gula viz* = voda, kjer pije čreda. — Imena Bezljaj ne navaja.

Hydusd, vodno ime, mejni objekt zemljišča »Lyndwa« na odseku Kuzma—Otovci—Kančovci (M. Kos, Gr. V, št. 900). Bezljaj ga sicer omenja, vendar ne razlaga.

Hydusd (izg. *Hidosd*) < *Hidasd*; izvedeno iz madž. osnove *hidas*, brod, prevoz, prehod čez vodo, die Fähre, die Überfuhrplatte. Končniški *-d* je tipično madž. obrazilo. — Določnejša lokalizacija je odvisna *Hydusdu* sosednjega ledinskega imena *Kúveshug-a* (= *Köveshegy*, slov. Kameni breg ali Kamenek). — Podrobnejše o tem pa sodi k razpravljanju o razsežnosti Gornjelendavskega zemljišča v 13. in 14. stoletju.

Jarek, pritok Ledave pri Sotini, madž. *Járek*. — Drug primer v Vidoncih leta 1756: *riuolo, vulgo Gyericzkovgyárek* (Vis. can. 1756, 1392) — in še *Jarek*, potoček, ki teče skozi vas Črensovci. — Bezljaj ne navaja nobenega primera iz Prekmurja. Apelativ *jarek* je v Prekmurju splošno znano vodno ime manjših vodnih tokov, ki se javlja tudi v ledinskih imenih, tako 1756: in *diverticulo Karesjárek*, *Kresjárek*; in *diverticulo Petringyarek* (Vis. can. 1756, 1305); *Pri Jarki*, ledinsko ime v Črensovcih.

Kalh, pritok Ledave, teče skozi kraj *Kalch* (madž. *Mészvölgy*, ob avstrijsko-jugoslovanski meji, severno od Ocinja). Zgodovinski zapis: 1698: *fluvium possessionis Kalh* (Vis. can. 1698).

Morda je ta potoček istovesten s potokom, ki je leta 1213 imenovan »Zalaoga« (M. Kos, Gr. V, št. 901). Bezljaj ga ne omenja.

Kopica, desni pritok Ledave, teče skozi kraj Petešovci, madž. *Kopica vize*. Bezljaj imena ne omenja.

Koritišče, pritok Velike Krke, zahodno od Neradnovec. Bezljaj imena ne navaja. — Izvor je zelen.

Kučnica, pritok Mure (prim. Bezljaj, n. d., 106, 317). Historični zapis iz l. 1212 ... *ad rivulum, qui dicitur Chues-potoc* sodi na Slovaško in ni v nobeni zvezi z vodnim imenom Kučnica. Novejši zapis imena: 1778: *ab occidente fluvii metalis Kucsincza* (Vis. can. 1778 župnije Cankove). Od te se odcepi *Stara Kučnica*, ki teče prav tako v Muro in tvori otok (Vasvármegye, 8); slov. dial. *kùčnica* (Pavel, A vashidegkuti ... nyelvjárás, 5).

Nekaterim izsušenim vodnim koritom pravijo v Skakovcih *Stari Dobel*. Na stari avstro-ogrski topografski karti je struga *Mokoša* označena kot *Stara Kučnica* (prim. Melik, Stajerska s Prekmurjem in Mežiško dolino. Ljubljana 1957, 188). Očitno moramo v preteklosti razlikovati dve vodni imeni: *Kučnica* in *Stara Kučnica*. Historični zapis 1618 ... *bis in das pächl Okhutschnitsch genant, welches Hungern und Steyer schaiden thuet...* (Mell-Pirchegger, Steierische Gerichtsbeschreibungen als Quellen zum Historischen Atlas ... Graz 1914, 316) moramo po vsej verjetnosti brati: *Ó-Khutschnitsch* (= Stara Kučnica); madž. *ó* = star, starodaven. V tem primeru nimamo opraviti z obliko *Okučnica*, kot misli Bezljaj (n. d., 317), marveč z *Ó-Kučnica* = *Stara Kučnica*.

Ledava, pritok Mure, vodno in krajevno ime, ki je bilo izmed vseh prekmurskih vodnih imen največkrat predmet razpravljanja v etimološkem pogledu.

Ime *Ledava*, *Lindva*, *Lendva*, nem. *Limbach* izvajata od os. imena, in sicer iz oblike *Lindo*, *Lindolf* — *Kelemina* (Krajevna imena iz spodnjepanonske marke. ČJKZ VI, 42) in *Lj. Hauptmann* (Mejna grofija Spodnjepanonska. Razprave I, v Ljubljani 1925, 354). Keleminovo mnenje je sprejel tudi *Ramovš* (Kratka zgodovina slov. jezika. Ljubljana 1936, 31). Nasproten razlagi iz os. imena je *Schünemann* (Die Deutschen in Ungarn bis zum 12. Jahrhundert 1925, 5; prim. M. Kos, *Conversio*, 88). Madžarski slavist *Melich* izvaja obliko *Lindva*, *Lendva* od osnove *Linde* (lipa) > *Lindenbach* > *Limbach* (Melich, H. M., 391—392). Enakega naziranja je *Schünemann* (n. d., 5). — *Horváth Sándor* pa brez vsake zgodovinske podlage svojevoljno spreminja obliko *Lindua* v *Lindau* — in to razlaga z nem. besedama: *Linde* + *Au* (lipov gozd) (Horváth S., *Alsólendva múltja és jelene*. Alsólendva 1942, 12). Po *Steinhauserju* se je madž. *Lendva*, nem. *Limbach* razvila iz slovenske oblike **Lindava* — in ta iz srednjevisokonemške osnove: **Lindache* (Mitteilung des Instituts für österreichische Geschichtsforschung, Wien XLV, 1931, 300; prim. Bezljaj, n. d., 333). Popolnoma drugačna je *Kniezseva* razlaga, ki izvaja ime *Lindva*, *Lendva* iz slovanske osnove *lědo*, terra inculta, ungebautes Land, Unkraut (Ung. Völkerschaften, str. 163, št. 114). *Bezljaju* je germanistična razlaga verjetnejša in dopušča možnost, da osnova *Lind-* izhaja bodisi iz germanskega antroponima, bodisi iz kakšne druge osnove *lind-* (n. d., 333).

Da bi glede razlage prišli do večje jasnosti in trdnejših zaključkov, je potrebno pritegniti k razpravljanju starejše in novejše historične zapise, obenem z distinkcijo, kaj so v srednjem in še v novem veku z imenom *Lindva*, *Lendva*, *Limbach* označevali. Ime so v srednjem veku uporabljali za reko Ledavo, za

zemljiške komplekse v območju reke, za oba gradova, v Dolnji in v Gornji Lendavi in končno za naselji ob obeh gradovih.

Reka je prvič omenjena leta 1208 Lyndwa, enako tudi zemljišče *terram quandam nomine Lyndwa ad Ferreum castrum pertinentem* (M. Kos, Gr. V, št. 900). To je zemljišče Gornja Lendava, ki je spadalo k župniji Železno. Zemljišče Spodnja Lendava, ki je spadalo pod Zalo, se omenja že leta 1192 *Lindua* (Fejér, *Cod. dipl. Hung.* II, 277). Gornjelendavski grad z naseljem je prvič izpričan leta 1270 *Limbuch* (Fejér, *Cod. dipl. Hung.* VII, 5, 366). Dolnjelendavski grad je obstajal že leta 1272.

Za vodno ime *Ledava* navaja Kniezsa tudi podatek iz ustanovne listine almádskega samostana (almádi monostor), ki datira iz let 1117—1121 in je ohranjen v prepisu iz leta 1420, namreč: *Limpa* — in to izvaja iz nemškega imena *Limpach* (Kniezsa, Ung. Völkerschaften, 163, št. 114). Toda historični zapis *Limpa* se ne more nanašati na reko Ledavo, kar je povsem jasno iz listine same, katere zadevni tekst se glasi: (opis meje): ... Deinde ad villam, que dicitur *Eur*, ubi etiam dividit terminus fluvii, qui vocatur *Limpa*, ad locum, qui dicitur *Noa*, que est curia episcopatus Vespriemiensis. Inde ad populum regine, a quo et similiter rivulo dividitur. Inde ad *Carcam*, ubi ... (Magyar Nyelv 1927, 363; Holub, Zala megye története a középkorban. I, 32). V listini so omenjeni kraji *Nova* (*Noa*), *Ör* (*Eur*) in *Páka* (*Paca*). Vsi ti kraji so na vzhodni strani reke Krke (*Carca*), ki jo sicer opisana meja doseže, vendar od vzhodne strani, medtem ko je vodno korito Ledave daleč na zahodni strani Krke. — Iz napačne lokalizacije sledi še druga zmot. Na madžarsko krajevno ime *Ör* (*Eur* = Straža), ki ga Kniezsa lokalizira k Ledavi, v bližino Dolnje Lendave, opira svoje mišljenje, da so se naselili Madžari v okolici Dolnje Lendave že v 11. stoletju (Kniezsa, Ung. Völkerschaften, 151, št. 117 in priložena zemlj. karta).

Vrnimo se k historičnim zapisom vodnega in krajevnega imena *Lindva*. Zgodovinsko ime reke Ledave, zemljišč ob gornjem in dolnjem toku iste reke — ter krajev ob upravnih središčih teh dveh zemljišč je bilo eno in isto, namreč *Lindva* (*Lyndwa*). Ta oblika je s časom prešla v obliko *Lendva*. Gotovo pod vplivom žive ljudske govore. Oblika *Lendua* se v doslej poznanih zapisih javlja najprej leta 1346, spet leta 1445 in v 17. in 18. stoletju prevlada v celoti za reko, zemljišči in krajevni imeni. Vsi zgodovinski zapisi imena *Lindva*, *Lendva* so dosledno podani z obrazilom *-ua*, *-va*. To je slovensko obrazilo *-ova*, kar se lepo vidi tudi iz zapisov: ... de *Lyndowa* (1405) in fluvium *Lendava* seu *Lendva* (1698). O končniškem zlogu *-au* ni sledu. Zato je vsaka razlaga z *-au* izključena.

Osnova *Lind-* je prešla v *Lend-* in ta ob izgubi nazalnega elementa v *Led-*. Problem torej ni, iz česa je osnova *Lind-*, temveč kaj pomeni osnova *Led-*. Stvarna bo Kniezseva razlaga s staroslovenskim nazalom v osnovi. Pri Madžarih, ki so ime prevzeli od Slovencev v času, ko je bil staroslovenski nosnik še v rabi, se je stalno ohranjela oblika z nazalom. Pri Slovencih pa se je nazalni element pri vodnem imenu izgubil, ker ni bil pod tako močnim vplivom madžarskega stereotipnega poimenovanja kot pri kraj. imenu. Najstarejši znani zapis imena *Ledava* brez nosnika je iz leta 1681: *ex pago Ledaba*, kraj v turniški župniji (prim. Poročna knjiga župnije Turnišče za leto 1681).

Pri obliki *Lindua* imamo prehod $\epsilon > in$, ki v slovenščini ni neznan. Bolj umljiv je sicer razvoj $\epsilon > en$ kot pri poznejši obliki *Lendva*; oboje $< L\acute{e}dova$. — Primere s prehodom $\epsilon > in$ iz slovenskega ozemlja navaja *Kolarič: Ledine*, vas zahodno od Zirov na Kranjskem, leta 1063: *Linta* (prim. Fr. Kos, Gr. III, št. 228); *Mekinj* pri Kamniku, leta 1143—1147: *Minkendorf* (Fr. Kos, Gr. IV, št. 195) — in *Zelee*, vas ob Blejskem jezeru, leta 1050—1065: *Cilintun*, 1070—1080: *Zilinta*

(Fr. Kos, Gr. III, št. 167, št. 259) (Kolarič R., Nosni vokali v prvotni slovenščini. ČJKZ, VI, 59).

Razen pri prekmurskem imenu *Lindua* ugotavljamo razvoj $\epsilon > in$ še pri dveh drugih krajevnih imenih iz nekdanjega panonskoslovenskega področja, in sicer: *Pačetin*, kraj zahodno od Vukovara v Slavoniji, l. 1195: *Pochinta* (Csánki, II, 286; čitaj: *Pačinta*, - δ - je madž. zaprti *a*). Obliko *Pochinta* izvaja Kniezsa < *Pačęta* < *Pakoslav* (Ung. Völkerschaften, 11).

Drugi primer je madž. kraj. ime slovan. izvora: *Halimba*, vas severno od Blatnega jezera, severovzhodno od Tapolce v župniji Veszprém, 1329: poss. *Helymba* (Zala Okl. I, 235), 1412: *Halymba* (Csánki, III, 235). *Stanislav* ga izvaja od **Hleba* (Slovenský Juh v sredoveku, II, 210. Turčianski Sv. Martin 1948) od staroslov. osn. *hleбъ*, catarraheta, zožena globel (prim. Miklošič, Lexicon linguae palaeoslovenico-graeco-latinum. Vindobonae 1862—1865, 1092). Na Slovenskem imamo kraj. imeni *Hlebce*, v bližini Lesc, in *Hlebče* na Dolenjskem (KLDB, 541, 226). Na Hrvaškem (okraj Koprivnica) je prav tako znano ime enakega izvora: *Hlebine* (Imenik naseljenih mesta FNRJ, Beograd 1951, 239). — V bližini kraja *Halimba* sta še dve imeni slov. izvora: *Nyirád*, leta 1272: *Nerrad* (Zala Okl. I, 67 < **Nerad* — in *Szóc*, leta 1272: *Zelch* (Csánki, III, 112) < **Selce*, — kar še bolj potrjuje, da je kraj. ime slovan. izvora in da gre za razvoj $\epsilon > in$ (im).

Pri etimološki razlagi imena *Ledava*, *Lendava* se dela razlika med oblikama *Lindva* in *Lendva*. Tu razlike ni. Le staroslovenski nosnik ϵ je v prvem primeru izražen z *-in-*, v drugem z *-en-*. Iz zgodovinskih zapisov je razviden razvoj: *Lędova* > *Lindva*, *Lyndova*, *Lendva* > *Ledava* (*Lädava*). Pri krajevnem imenu *Lendava* je še danes ohranjen nazal.

Iz zgodovinskega zapisa leta 1270 *Limbuh* spoznamo, da je tudi nemško ime zelo staro in datira iz časa, ko so Madžari slovensko obliko *Lędova* zapisovali z *Lindva* (Lindowa). Pri tej obliki imena pa je na videz ista osnova kot pri nem. besedi *die Linde* (lipa). Ker gre za potok, se v nem. dodaje *-bach*. Glasoslovno ni nemogoče, da je nemško ime po ljudski etimološki pretvorbi izvedeno iz slov. osnove *lędo*, namreč iz oblike *Lindova*, kot misli Kniezsa (Ung. Völkerschaften, 168, št. 9): *Lindova* > *Lindenbach* > *Limbach*.

Drugo ime za Ledavo je *Pretoka*, ki je zabeleženo leta 1777 pri Turnišču (Kalendar S. J. 1912, 59) in je danes splošno rabljeno n. pr. v okolici Bogojine in Turnišča. Podoba je, da gre le za novejšo lokalno imenovanje. — Slično lokalno poimenovanje je tudi *Travikáj* (1898), severni rokav Ledave pri Strukovcih in Pužavcih (prim. Vasvármegye, 8). Vendar ime danes ni znano, ker je za severni (levi) rokav Ledave v rabi ime Ledava, za južni (desni) rokav pa *Mlinski Potok*.

Lhubulka, potok, se omenja l. 1291 (Wenzel, Cod. dipl. Arp. X, 10; Ortway, Vizr. I, 467—468). V isti listini je govor o krajih *Kapca* (Capcha) in Dolnja *Lendava* (Lyndwa), zato ga moramo iskati na področju Kapca—Dolnja Lendava—Mura. Morda je z njim označen kateri potok med Kotom in Muro. Ortway misli na pritok Mure. Sicer pa je lokalizacija negotova. Bezljaj imena ne omenja.

Ime moremo brati: **Ljubovka*, saj je slovenski *-v-* v madžarski grafiki često izražen z *-l-*, n. pr. pri kraj. imenu *Libolcha* (1321), katere historični zapis iz istega leta je tudi *Libocha* (Csánki, III, 78), medtem ko se rečica, imenovana po istem naselju, omenja leta 1193 kot *Libouza* (Kniezsa, Ung. Völkerschaften, 95). — Isto značilnost najdemo tudi pri prekmurskih kraj. imenih: 1381: *Isakolch* (Ižakovci; Csánki, III, 64), 1365: *Donkolch* (Dankovci; Csánki, II, 744), 1340: *Imachnolch* (Ivanovci; Csánki, II, 758). — Ime je izvedeno od osnove: *L'ubъ* (Miklošič, PN, št. 207) kot pri vodnem imenu *Libenica* (prim. Bezljaj, n. d., 341).

— Ni izključeno, da je današnje ime *Libenica* istovetno z *Lhubulko*. *Libenica* je pritok Ledave pri Dolnji Lendavi.

Liponyak, pritok Krke, izvira v bližini Gosztole in teče v smeri Lentija. — Zapisi: 1237: *Lipponik*, *Liponicus* (Wenzel, Cod. dipl. Arp. VII, 36—37). — Bezljaj imena ne navaja.

Ime je izvedeno iz osnove *lipa* »tilia« (prim. Miklošič, ONappell, št. 307); *Lipovnik* > *Lipovnjek* (*Lipovnjak*).

Tudi na Madžarskem, nekdanjem spodnjepanonskem slovenskem ozemlju, je znan toponim, izveden iz osnove *Lipa*, namreč: 1406: *Lippahas*, 1486: *Lippahars* (Csánki, II, 625), v županiji Somogy, v bližini kraja Berzencze; madž. *hárs* = slov. *lipa*.

Lipnico, pritok Ledave, pa Bezljaj omenja (n. d., 344), le historični zapis 1208: *Lyprich* (M. Kos, Gr. V, št. 900; prim. Bezljaj, n. d., 365) ni apliciral na zadevni potok, čeprav je iz listine dovolj jasno, da je z imenom *Lyprich* označena *Lipnica* (v bližini Ivanec in Bogojine). Namesto *-r-* je treba brati *-n-*. Pomota v črkah je verjetno nastala ob objavi listine, ker prepisovalec ni mogel dovolj razločiti, ali je v izvornem tekstu črka *-r-* ali *-n-*.

Lukaj, pritok Ledave. Bezljajeva etimološka razlaga je sporna glede na naslednje podatke. Zapisi vodnega imena *Lukaj*: 1698: *ad rivulum, vulgo Szlavecsa appellatur* (Vis. can. 1698, 763), novejša *Lukai patak*, *Lukaj p.*

V Motovilcih, ob potoku *Lukaj*, je bilo ledinsko ime »na *Lokaj*«, kjer je gornjelendavska župnija imela svoje zemljišče in ki je znano iz zapisov:

1627: *Item Lokajon vagon másfél köbölre való egy hold föld* (Payr, Egyh. eml. I, 123; prevod: »dalje — na Lokah je oral zemlje, kjer se poseje poldrug mernik); 1698: *in territorio possessionis Motovilcz... in Lokaj* (Vis. can. 1698, 765); 1756: *in diverticulo Na lokaj ad jugerum unum* (Vis. can. 1756, 1392).

Na Lokaj < *Na Lokah*. Končniški *-h* je bil v prekmurskem dialektu že v 17. stoletju razvit v polvokalni *-i-*, ali je sploh izpadel, n. pr.: *vulgo in nagy nijfkaj* (= v velikih njivikah); ... *goszpocsni trávníkai* (= na gospočnih travnikih); ... *müzgai* (= v Muzgah); ... *Cserügöi grabaij* (= v Čerugovih grabah) ... *item na lo'cziczai* (!) (= na Ločicah) (Vis. can. 1698, 765—766, 738).

Vodno ime *Lukaj* imam za preneseno na potok iz ledinskega imena *Lokaj*. Sprememba *o* > *u* je v prekmurskem dialektu pogostna, n. pr.: *un, una, uno* (on *-a, -o*), *kubila, kubilica, pavučina, zvonooje* (Pavel, A vashidegkuti ... nyelvjárás, 30—31); *Vudina*, ledinsko ime v Veliki Polani (Kalendar S. J., 1919, 53).

Da bi vodno ime *Lukaj* bila izvedenka z *-j*-formantom iz nekega antroponima **Lukaj*, kot misli Bezljaj, v Prekmurju ni verjetno. V dialektu — posebno v preteklosti — je za osebno ime *Luka* (lat. *Lucas*) udomačen madžarski izraz *Lukač*, prim. kraj. ime *Lukačovci* (1366: *Lukachouch*; Csánki, II, 772), in priimek *Lukač*. Končniški *-j* bi se kvečjemu dal razložiti z madžarsko posesivno končnico, kot je mislil Ebenspanger János, ker je v monografiji *Železne županije* (Vasvármegye, 8) leta 1898 zapisal zadevno ime z končnim *-i* (*Lukai*). Pa tudi to je neverjetno. Kajti, ako bi bila končnica *-i* madžarskega izvora, potem bi tudi osnovno ime bilo madžarsko. Zato bi se v tem primeru vodno ime glasilo. *Lukácsi patak*.

Ivan Zelko